

Onderwerp: Najaarsrapportage 2025 Nummer: Z54989/160707	Agendapunt: 4
--	----------------------

DB: Ja 21-10-2025	BPL: Ja Gecombineerde commissie 30-10-2025	FAZ: Ja Gecombineerde commissie 30-10-2025	VVSW: Ja Gecombineerde commissie 30-10-2025	AB: Ja 19-11-2025
-----------------------------	--	--	---	-----------------------------

Opsteller:	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
-------------------	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen:	Reden:

Samenvatting: De najaarsrapportage (NJR) 2025 geeft beleidsmatige ontwikkelingen aan en geeft de financiële stand van zaken weer. De najaarsrapportage sluit met een voordelig resultaat van € 347.000,-. Dit betreft € 971.000,- aan per saldo negatieve bijstellingen bij de voorjaarsrapportage en € 1.318.000,- per saldo positieve bijstellingen bij deze najaarsrapportage. Het voordeel voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 520.000,- en het nadeel voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 173.000,-. Bij de vaststelling van het uiteindelijke rekeningresultaat bij de jaarrekening 2025 zal het uiteindelijke nadeel of voordeel aan de algemene reserve worden onttrokken of toegevoegd.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Ja

AB-voorstel: - Kennisnemen van de najaarsrapportage 2025; - De tweede begrotingswijziging 2025 vaststellen; - € 572.000,- doteren aan de bestemmingsreserve Nij Begun.

Bijlagen: - Bijlage I: Overzicht voor- en nadelen NJR 2025; - Bijlage II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen NJR 2025; - Bijlage III: Tweede begrotingswijziging 2025.
--

Bestuursvoorstel

Besluit/opmerkingen bestuur:
Paraaf Secretaris-directeur:

Hierbij bieden wij de najaarsrapportage 2025 (NJR 2025) aan. De inhoudsopgave van deze najaarsrapportage ziet er als volgt uit:

1. Inleiding
2. Programmaplan 2025
3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury
4. Voorstel
5. Bijlagen:
 - I: Overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2025
 - II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2025
 - III: Tweede begrotingswijziging 2025

1. Inleiding

Met het uitbrengen van de NJR geeft het dagelijks bestuur een prognose van de uitkomsten van de aanstaande jaarrekening. Deze prognose wordt gebruikt en verwerkt bij het aanbieden van de begroting. Daarnaast worden belangrijke (beleids)ontwikkelingen benoemd. Uiteindelijk zal in het jaarverslag bij de jaarrekening een integraal beeld gegeven worden van de uitvoering van onze beleidsvoornemens en de bedrijfsvoering.

Net als bij de voorjaarsrapportage (VJR) proberen wij als dagelijks bestuur ook deze rapportage zo beknopt mogelijk, overzichtelijk en leesbaar te houden.

In deze NJR 2025 staan een aantal voor- en nadelen ten opzichte van de begroting 2025 met per saldo een voordeel van € 347.000,-. De voor- en nadelen staan met een toelichting in de bijlagen I en II. Dit saldo is inclusief de in de VJR 2025 al gemelde voor- en nadelen. In de VJR 2025 werd uitgegaan van een nadeel van € 971.000,- (NJR voordeel € 1.318.000,-). Het voordeel voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 520.000,- en het nadeel voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 173.000,-.

Het voorgaande leidt tot een bijgestelde stand van de algemene reserves. De stand van de reserves nemen we mee bij het bepalen van de begroting 2026. Eventuele structurele effecten verwerken we in de begrotingscijfers voor 2026.

b. Programmaplan 2025

We voeren de acties uit het waterbeheerprogramma 2022 – 2027 grotendeels conform de planning uit. In de jaarrekening 2024 hebben wij u in brede zin geïnformeerd over de voortgang via de “programmaverantwoording 2024”. Na die rapportage is er uiteraard voortgang geboekt. In algemene zin rapporteren we hierover weer bij de jaarrekening.

Ten aanzien van maatregel 9.2.1. (Evaluatie effect en eventuele aanpassing van ecologische onderhoud) is over de nieuwe gedragscode voor beheer en onderhoud het volgende te melden:

De nieuwe gedragscode is op 1 april in werking getreden. We volgen deze gedeeltelijk, aangezien we met ons huidige machinepark niet zo snel kunnen overschakelen op een ander machinepark. We hebben goedkeuring hiervoor van de provincies met de afspraak dat we een ontheffing aanvragen voor de werkzaamheden waar we niet aan de gedragscode kunnen voldoen. We zijn bezig met het opstellen van een activiteitenplan als onderbouwing van de ontheffing en kijken hoe we het onderhoud aan kunnen passen.

Ten aanzien van maatregel 10.2.1. (Opstellen maatregelenplan biodiversiteit) is te melden dat er geen stappen worden ondernomen om via de (schouw)regels meer ruimte te geven aan natuur omdat er technisch gesproken (watervoerende profielen) geen ruimte is.

Ten aanzien van het versnellingsprogramma (12-punten plan) zoals het in 2024 is vastgesteld naar aanleiding van de tussenevaluatie KRW is ten aanzien van een aantal punten de volgende voortgang te melden:

1. Tijdige uitvoering hermeandering/grondverwerving.
Bestuurlijke gesprekken met de provincie Drenthe lopen. De provincie blijft inzetten op vrijwillige verwerving. Verkend wordt wat er in de gebieden Amerdiep en Rolderdiep wél kan. De ervaringen uit die trajecten zetten we door naar de Hunze.
3. Actualisatie van de lozingsvergunningen.
Verliep moeizaam door beperkte personele capaciteit. Dat is inmiddels opgelost.
4. Controle van de lozingsvergunningen en invulling geven aan gebiedsgericht toezicht.
Controle van lozingsvergunningen loopt. Dit hoort bij het proces van actualisatie. Voor gebiedsgericht toezicht worden data en software op orde gebracht. Ondertussen hebben gebieden met overschrijdingen (gewasbeschermingsmiddelen) en drinkwaterwinningsgebied Drentse Aa extra aandacht gekregen. Ook wordt er gewerkt aan verbetering van de samenwerking met de NVWA, de toezichthouder van het ministerie LNV.
6. Verkennen van de noodzaak en mogelijkheden van maatwerkregels.
Intern is onderzocht wat een waterschap kan en mag. Om overschrijdingen te voorkomen, is het instrumentarium van het waterschap echter niet altijd het meest geschikt; hier liggen ook taken voor het Rijk, de provincie en de gemeenten. Samen moet worden gekeken wat effectief en uitvoerbaar is en hoe dat doelmatig en proportioneel kan worden ingezet. Het ministerie van I&W heeft een bureau opdracht gegeven om met een landelijk afwegingskader te komen, dat praktische handvatten moet bieden over welke partij in welke situatie welk instrument kan inzetten. Dit is volgens de planning in december 2025 gereed, waarna een bestuursvoorstel wordt voorbereid.
9. Juridische risico's van de KRW in beeld brengen.
Zowel landelijk als intern zijn deze steeds beter in beeld. De kennis gebruiken we in diverse processen om risico's te verkleinen. Begin 2026 kijken we wat de consequenties voor het waterschap kunnen zijn (onderdeel KRW-proces).

c. Coalitieakkoord

Voor de voortgang van het huidige coalitieakkoord 2023 – 2027 verwijzen wij u naar de hoofdstuk 2 passage in de begroting 2026.

Financieel gezien zijn van het vorige coalitieakkoord nog de volgende middelen nog beschikbaar:

	Beschikbaar op 1 januari 2025	Besteed / claims	Nog beschikbaar
Duurzaamheid / innovatie	€ 284.000,-	€ 284.000,-	€ 0,-
Biodiversiteit	€ 50.000,-	€ 5.400,-	€ 44.600,-
Cultuurhistorisch erfgoed	€ 48.000,-	€ 0,-	€ 48.000,-
Akkerranden	€ 40.000,-	€ 40.000,-	€ 0,-
Totaal	€ 422.000,-	€ 329.400,-	€ 92.600,-

In het coalitieakkoord 2023 – 2027 is afgesproken de nog beschikbare middelen uit de voorgaande coalitieperiode 2019 - 2023 voor duurzaamheid, zichtbaarheid, biodiversiteit en cultuurhistorisch erfgoed de komende jaren hiervoor te blijven inzetten.

d. Bedrijfsvoeringsparagraaf 2025

Informatiebeveiliging, Privacy en Digitale Werkplek

Ter voorbereiding op de Cyberbeveiligingswet die het waterschap als vitaal aanmerkt, is een impactanalyse uitgevoerd. Dit leidt tot aanvullende verplichtingen op het gebied van cybersecurity. De wet is echter voor de tweede keer uitgesteld. Op dit moment is de streefdatum zomer 2026 om de wet in werking te laten treden. Het waterschap gaat door met het invullen van de verplichtingen die hieruit voortkomen. Daar er wederom uitstel heeft plaatsgevonden is de invulling van enkele van deze verplichtingen nog niet mogelijk, mede gelet op de benodigde landelijke aansluitingen.

In 2025 heeft een verplichte e-learning voor alle medewerkers van het waterschap plaatsgevonden voor zowel privacy als informatiebeveiliging.

3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury

Verloop financieel beheer

Inleiding

In deze NJR 2025 staan een aantal voor- en nadelen ten opzichte van de begroting 2025 met per saldo een voordeel van € 347.000,-. De voor- en nadelen staan met een toelichting in de bijlagen I en II. Dit saldo is inclusief de in de VJR 2025 al gemelde voor- en nadelen. In de VJR 2025 werd uitgegaan van een nadeel van € 971.000,- (NJR voordeel € 1.318.000,-). Het voordeel voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 520.000,- en het nadeel voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 173.000,-.

Het voorgaande leidt tot een bijgestelde stand van de algemene reserves zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. De stand van de reserves nemen we mee bij het bepalen van de begrotingsuitkomsten 2026. Eventuele structurele effecten verwerken we in de begrotingscijfers voor 2026.

Overige ontwikkelingen

In de bijlagen I en II worden de financiële wijzigingen toegelicht. Hieronder wordt een toelichting gegeven op een aantal ontwikkelingen.

Onvoorziene uitgaven

Het beschikbare budget voor “onvoorzien” is € 132.000,-; € 72.000,- voor de taak watersysteembeheer en € 60.000,- voor de taak zuiveringsbeheer. Er is nog geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn bijgesteld op basis van de huidige gegevens. Uit de berekeningen blijkt dat de rentelasten, op basis van een recente liquiditeitsprognose, dalen met € 70.000 en de afschrijvingslasten dalen met € 575.000 ten opzichte van de begroting 2025.

De daling van de afschrijvingslasten wordt met name veroorzaakt door een langere doorlooptijd van een aantal projecten, waardoor de verwachte ingebruikname datum van 1 januari 2025 niet is

behaald. De afschrijving begint te lopen vanaf het moment van ingebruikname en derhalve start dit voor meerdere projecten op een later moment, wat resulteert in een voordeel op de afschrijvingslasten in 2025 van € 575.000,-.

Waterschapsbelastingen

Op basis van de tweede kwartaalrapportage van het Noordelijk Belastingkantoor is de verwachting dat de opbrengst aan waterschapsbelastingen hoger uit zal vallen.

Specificatie:

Watersysteemheffing

- Gebouwd voordeel € 472.000,- door een hogere WOZ-waarde dan verwacht.
- Ongebouwd voordeel € 55.000,- door meer hectares, een verschuiving van natuur
- Natuur nadeel € 4.000,- door minder hectares, een verschuiving naar ongebouwd
- Ingezetenen voordeel € 67.000,- door meer aan te slagen ingezetenen

Zuiveringsheffing. Een nadeel van € 70.000,-. Vooral doordat het aantal éénpersoonshuishoudens sterker stijgt dan verwacht. Verontreinigingsheffing. Een nadeel van € 46.000,- door een lichte daling van het aantal vervuilingseenheden van bedrijven. De kosten voor kwijschelding tot slot zijn licht gestegen met € 34.000,- (nadeel).

Onttrekking en inzet bestemmingsreserve NPLG

Van het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) is een subsidie ontvangen van € 300.000,- voor door ons bestede uren aan het NPLG in 2023. Een aantal medewerkers binnen het waterschap hebben hier uren aan besteed. Deze subsidie is bedoeld ter compensatie van uren die onze medewerkers niet aan "reguliere" werkzaamheden hebben kunnen besteden. Deze subsidieregeling is echter pas medio oktober 2023 gepubliceerd. Hierdoor hebben we deze subsidie niet kunnen inzetten om extra (tijdelijke) personele capaciteit aan te trekken om de werkzaamheden die zijn blijven liggen in te halen (wat het doel van de subsidie is). Om deze reden is bij de jaarrekening 2023 voorgesteld om voor de ontvangen subsidie van € 300.000,- een bestemmingsreserve NPLG te vormen. Middels deze bestemmingsreserve NPLG worden de extra personeelskosten voor het inhalen van werkzaamheden die zijn blijven liggen, gecompenseerd. In 2024 en 2025 (zie de voorjaarsrapportage 2025) is hiervoor in totaal € 150.000,- onttrokken. In deze najaarsrapportage wordt nogmaals € 35.000,- aan deze bestemmingsreserve in 2025 onttrokken. Hiermee worden de extra personeelskosten, gelet op het voorgaande, in 2025 gedekt. De bestemmingsreserve heeft hierna nog een hoogte van € 115.000,- (€ 300.000,- - € 150.000,- - € 35.000,-).

Nij Begun Rijksbijdrage

Nij Begun is een programma van de Nederlandse overheid voor de provincie Groningen en delen van Noord-Drenthe, gericht op het herstellen van de regio na de schade en overlast van de gaswinning. Het programma omvat maatregelen voor woningherstel, het versterken van gebouwen, sociaal en economisch herstel, en het verbeteren van de leefbaarheid om de regio binnen dertig jaar weer op het landelijk gemiddelde te brengen.

Eind 2024 is een financieringssysteem Nij Begun opgesteld door de regio - in samenwerking met het Rijk - t.b.v. de dekking van de additionele ambtelijke kosten die decentrale overheden maken rond Nij Begun. Als waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's richten wij onze aandacht voornamelijk op de economische agenda van Nij Begun. Op grond van deze regeling krijgen de waterschappen voor de jaren 2024 en 2025 per waterschap € 572.000,- uitgekeerd. Dit bedrag wordt voorlopig gereserveerd om hieruit kosten te betalen die noodzakelijk zijn vanwege de inzet van onze medewerkers aan Nij Begun en om initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan de versterking en bevordering van de regio. Verantwoording van de besteding vanuit de bestemmingsreserve Nij Begun

vindt plaats via de voor- en najaarsrapportage en de jaarrekening. Dit is gelijk aan de methodiek rondom de bestemmingsreserve NPLG.

Energie

De eerste helft van 2025 was sprake van een verminderd elektriciteitsverbruik van ongeveer 1,5 miljoen kWh ten opzichte van voorgaande jaren. Deze aanzienlijke afname is in belangrijke mate toe te schrijven aan het extreem droge voorjaar, waardoor waterafvoer – en daarmee het elektriciteitsgebruik van gemalen – sterk is afgenomen. Volgens het KNMI viel er in het voorjaar van 2025 (maart tot en met mei) landelijk slechts 68 mm neerslag, tegenover een langjarig gemiddelde van 148 mm. Daarmee was het de op twee na droogste lente sinds het begin van de metingen in 1906. Hiermee samenhangend was ook het gasverbruik van ons afvoergemaal Rozema een stuk lager dan de voorbije jaren. Het totale voordeel op de energiekosten voor het eerste half jaar van 2025 bedraagt € 425.000,-. Voor het tweede half jaar gaan we voorsnogen uit dat deze conform de begroting zal uitvallen. In de begroting 2025 is het energiebudget bepaald op basis van ons gemiddelde energieverbruik van de afgelopen jaren in combinatie met de actuele tarieven.

Bijdrage HWBP (Hoogwaterbeschermingsbijdrage) en bestemmingsreserve HWBP

In de begroting 2025 is opgenomen om vanaf 2025 de jaarlijkse storting in de bestemmingsreserve HWBP te beëindigen, vooruitlopend op het vanaf 2026 gaan activeren van alle HWBP-kosten. De jaarlijkse storting bestond uit het verschil tussen de oorspronkelijk geraamde HWBP-bijdrage en de werkelijke solidariteitsbijdrage aan het HWBP. De verwachting was dat deze storting in 2025 € 900.000,- zou bedragen. Dat bedrag is als voordeel in de begroting 2025 verwerkt.

De werkelijke solidariteitsbijdrage aan het HWBP valt dit jaar – tot nu toe – lager uit dan verwacht. Er resteert nog een ruimte van € 750.000,-. De laatste jaren is de uiteindelijk te betalen solidariteitsbijdrage moeilijker in te schatten. Dat hangt samen met het bepalen van de uiteindelijke indexatie en de daadwerkelijk uitgevoerde HWBP-projecten in het land. De kans is aanwezig dat er over 2025 nog een aanvullende bijdrage moet worden betaald. Om die reden is de nu aanwezige ruimte van € 750.000,- niet budgettair in deze NJR verwerkt. Bij het opmaken van de jaarrekening 2025 zullen de definitieve cijfers van het HWBP worden verwerkt.

Reservepositie

Aangevuld met de informatie uit deze NJR ziet onze (algemene) reservepositie er als volgt uit:

	Stand 01.01.2025	Onttrekking (-) toevoeging (+) 2025	Saldo NJR 2025	Stand 31.12.2025	Minimum- Niveau
Watersysteembeheer	8.078.000	- 3.100.000	520.000	5.498.000	1.989.000
Zuiveringsbeheer	3.494.000	- 1.450.000	-173.000	1.871.000	824.000
Totalen	11.572.000	- 4.550.000	347.000	7.369.000	2.813.000

De stand van de algemene reserve voor de beide taken is hoger dan het gewenste minimumniveau.

Fiscale aangelegenheden

Aanpassing Belastingstelsel waterschappen

Na het vaststellen van de kostentoedelingsverordening op 1 oktober 2025 door het algemeen bestuur richt de implementatie van het nieuwe belastingstelsel zich voorlopig nog op twee zaken. Ten eerste het opleggen van en communiceren over de aanslagen waterschapsbelastingen 2026. Voor de communicatie hierover zal nauw met het Noordelijk belastingkantoor worden samengewerkt. Het zwaartepunt ligt begin volgend jaar als de belastingaanslagen van het waterschap voor 2026 verstuurd worden. In het persbericht bij het aanbieden van de begroting 2026 is ook aandacht geschonken aan het aangepaste belastingstelsel.

Daarnaast zal met aanbieders van afvalwater dat rechtstreeks op onze persleidingen wordt geloosd (separate lozers) nog een regeling gemaakt worden om de kosten voor het zuiveren van afvalwater in rekening te brengen. Het gaat hierbij maar om een beperkte groep aanbieders. In het verlengde hiervan zal voor een aantal andere aanbieders van afvalwater de komende jaren opnieuw het afvalwater bemonsterd moeten worden. Het doel is om te beoordelen of deze bedrijven nog in de juiste categorie van afvalwater vallen. Dit zijn de zogenaamde tabelbedrijven waarvoor een vaste rekenmethode – via bepaalde categorieën – voor de te betalen zuiveringsheffing bestaat.

Investeringsprogramma

In de begroting is voor 2025 rekening gehouden met kapitaallasten behorende bij een totaal investeringsvolume van € 20 miljoen.

Uitvoering investeringsprogramma

Met betrekking tot de uitvoering van het investeringsprogramma wordt alleen gerapporteerd over afwijkingen waarvan u op de hoogte gebracht moet worden. Dit kunnen te verwachten afwijkingen van de door u beschikbaar gestelde kredieten zijn, verschuivingen tussen kredieten of onvoorziene gebeurtenissen. Zo mogelijk kan een rapportage vergezeld gaan van een te nemen besluit door het algemeen bestuur.

In het afgelopen jaar zijn diverse werkzaamheden op verschillende plekken in ons beheergebied uitgevoerd. Onder meer aan de Borgsloot, de renovatie van diverse rioolgemaal en werkzaamheden op en rond het Zuidlaardermeer.

We hebben net als vorig jaar gemerkt dat het contracteren van marktpartijen voor onze projecten meer inspanning vergt dan we in de afgelopen jaren gewend zijn. Ook hebben we geconstateerd dat er minder aannemers inschrijven op onze aanbestedingen. De belangrijkste reden hiervoor is het verschil in vraag en aanbod: er wordt door opdrachtgevers meer uitgevraagd dan de markt aankan. De markt kiest dan ook bewuster op welk project ze wel en niet inschrijft. Door meer en vroegtijdig in contact te treden met marktpartijen lukt het ons om succesvolle aanbestedingen te creëren en marktpartijen geïnteresseerd te houden voor onze werkzaamheden.

Prognose investeringsvolume 2025

In de voorjaarsrapportage hebben we aangegeven dat we verwachten een investeringsvolume van ruim € 20 miljoen (netto) te realiseren. Overigens zijn de bruto investeringen hoger ten gevolge van de ontvangen subsidies. In 2025 hebben we ondanks de krapte op de markt onze projecten tot nu toe succesvol kunnen aanbesteden. De verwachting is dan ook dat het netto investeringsvolume in 2025 meer dan € 20 miljoen zal zijn.

Treasury

De rentemarkt is de afgelopen jaren sterk veranderd als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de daarmee ontstane sterke inflatie. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente in recordtempo verhoogd van een negatieve stand in 2022 naar 4,00% in oktober 2023. Inmiddels is de rente verlaagd naar een stand van 2,00%. Dit betreft de rente op kortlopend geld (rekening-courantkrediet bij de bank). Verdere renteverlagingen op korte termijn worden op dit moment niet verwacht. Voor de langere termijn is dit sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie.

De rente op langlopende geldleningen (15 tot 30 jaar) varieert momenteel (begin september 2025) tussen de 3,25% en 3,75% en ligt derhalve een stuk hoger dan de rente op kortlopend geld. Ook de ontwikkeling van de rente op langlopende geldleningen valt moeilijk te voorspellen.

Jaarlijks wordt een liquiditeitsbegroting opgemaakt met als doel inzicht te verkrijgen of en wanneer eventuele geldleningen moeten worden aangetrokken. De liquiditeitsbegroting wordt in de loop van het jaar regelmatig geactualiseerd. In de liquiditeitsbegroting wordt een inschatting gemaakt van de uitgaven en inkomsten per maand.

Tot op heden is er in 2025 nog geen langlopende geldlening aangetrokken. Aangezien de rente op kortlopend geld aanzienlijk lager ligt dan bij de langlopende geldleningen, benutten we ons rekening-courantkrediet tot onze limiet. Afhankelijk van de inkomende en uitgaande geldstromen trekken we mogelijk richting het einde van dit jaar nog een langlopende lening aan.

Voorstel

- Kennisnemen van de najaarsrapportage 2025;
- Instemmen met de 2e begrotingswijziging 2025;
- € 572.000,- doteren aan de bestemmingsreserve Nij Begun.

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
Dijkgraaf